

"VOJNI KHRI STOV" I BALKANSK

Младиот Ѓерѓ учествувал во повеќе битки, во кои се одликувал со голема храброст и воинственост, заради што Турците, во слава на Александар Македонски, го нарекуваат Искендер - беј, односно Скендер - бег.

Како спомен на славните денови на Скендербег останало неговото знаме, двоглавиот орел, симбол на крстот и христијанството, кое многу години подоцна ќе стане и официјално знаме на Република Албанија. Денес, Албанците на Балканот, ова знаме го употребуваат како свој национален симбол. За жал, името на Скендербег секогаш не се употребувало достоинствено.

Пишува:
Атанас ЧУПОСКИ

Ѓерѓ Кастриот Скендербег е национален херој на Албанците, но истовремено тој е неодминлива фигура во повеќето балкански историографии затоа што во неговата христијанска коалиција, во повеќегодишната борба за одбрана од Османлиите, учествувале и припадници на останатите балкански народи. За македонската историја, Скендербег е особено значаен затоа што некои негови прочуени битки со османлиските војски се водени на територијата на Македонија, во близината на Дебар, а тука се наоѓало и едно од неговите најзначајни утврдувања - тврдината Светиград.

Во историите на балканските народи постојат многу контроверзи околу етничкото

потекло на Скендербег. За едни тој е чистокрвен Албанец, за други тој има словенско потекло, српско, црногорско, македонско. Единствено е неспорен фактот дека тој е христијанин католик. Неговиот татко се викал Јован, или на

ниша, Репош и Константин, а тој - Ѓерѓ или Ѓорѓи бил роден во 1405 година.

Кога Османлиите завладеале со Балканскиот полуостров, како знак на покорност кон нив, таткото на Скендербег во Цариград ги испра-

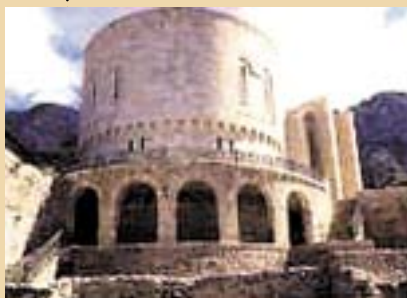
сандар Македонски, го нарекле Искендер-беј, односно Скендер - бег. Поради исклучителните успеси на бојното поле Скендербег се здобил со голема доверба кај османлиските власти и тие го назначиле за субаша во вилаетот Круја, дел од поседот на татко му, а во 1440 година и за заповедник на Дебар.

БИТКАТА ЗА СВЕТИГРАД

Четири години подоцна, во битката кај Ниш, Скендербег им ја откажал послушноста на Османлиите. Се вратил во христијанската вера и си ја доделил титулата "Војник Христов" и кнез на Албанија и Епир". Заедно со останатите албански средновековни католички кнезови кренал долготрајно востание против османлиските завојувачи. Со нив бил и владетелот на Црна Гора, Стефан Црнојевиќ, а за предводник на војската едногласно бил избран Скендербег. Дошло до многу големи битки со Османлиите, од кои најчесто како победник излегувал Скендербег, а

албански ѓон и бил моќен средновековен феудалец во средна Албанија. Потекнувал од племето на Кастриоти. Мајката на Скендербег потекнувала од Македонија. Таа била ќерка на владетелот на Полог и се викала Воисава. Скендербег имал пет сестри: Мара, Влајка, Ангелина, Јела и Мамица, и три брата: Ста-

тил како заложници своите синови, меѓу кои и Ѓерѓ. Во Стамбол младиот Ѓерѓ ја прифатил исламската вероисповед и ги изучувал воените вештини. Учествувал во повеќе битки, нормално на страната на турската војска и во нив се одликувал со голема храброст и воинственост, заради што Турците, во слава на Алек-

I ZA[TI TN] K NA HRI STI JANI TE

што е синоним за Македонците од Дебарско. Иако до денес сè уште точно не е утврдена локацијата на Светиград, се смета дека оваа тврдина била лоцирана на местото на денешното големо турско село Коџаџик. Тврдината Коџаџик е изсидана по смртта на Скендербег, кога турско население било колонизирано за да ја чува границата со воинствената северна Албанија. И хроничарот Барлети ја лоцирал тврдината на десниот брег на реката Дрим, каде што денес се наоѓа Коџаџик. Покрај тоа, самото име на селото Коџаџик, од турски може да се преведе како "Големата битка" или "Коџа - џенк".

На територијата на Македонија Скендербег водел уште неколку битки со османлиските војски, во Охридско, во Полог и повторно во дебарскиот крај.

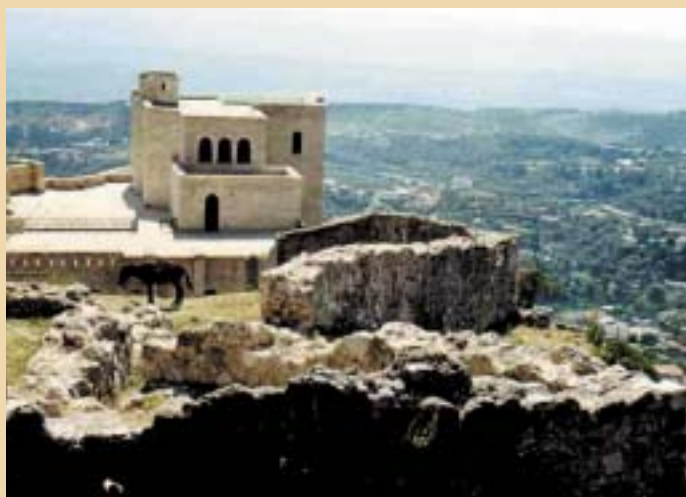
СКЕНДЕРБЕГ И ПРЛИЧЕВ

Гледајќи ја силата на Скендербег, тогашните големи сили станувале сè позаинтересирани да соработуваат со него во борбата со Турците. За таа цел, во 1466 година Скендербег отпатувал во

Рим, каде што се сретнал со папата Пије Втори, кој заговарал нова крстоносна војна на Балканот. За жал, две години подоцна Скендербег ненадејно се разболел и умрел. Со териториите кои биле ослободени за време на востанието повторно завладеале Османлиите, а голем број од поданиците на Скендербег ја прифатиле исламската вероисповед. Како спомен на славните денови на Скендербег останало неговото знаме, двоглавиот орел, симбол на крстот и христијанството, кое многу години

ние во Косово и во западниот дел на Македонија, која во тоа време се наоѓала под албанска окупација. Исто така, и специјалните единици на Албанската национална армија го носат името на Скендербег.

Какво е значењето на Скендербег за Македонците и за македонската историја, доволно зборува и податокот дека најголемиот македонски поет од преродбенскиот XIX век, охриданиецот Глигор Прличев, една од своите две поеми му ја посветил токму на Скендербег. Оваа поема

подоцна ќе стане и официјално знаме на Република Албанија. Денес, Албанците на Балканот, ова знаме го употребуваат како свој национален симбол. За жал, името на Скендербег секогаш не се употребувало достоинствено. За време на Втората светска војна, Германците ја основале озлогласената албанска "Есес Скендербег дивизија", позната по злосторствата кои нејзините припадници ги вршеле врз неалбанското население

поднаслов "Скендербеј" е напишана на грчки јазик во 1862 година, две години по прочуената "Арматолоз", или "Сердарот". Во воведните стихови Прличев вели: "Хор божествен од јунаци, во паметта редејќи, за силниот Скендербеј јас се готвам да ви пеам, што малечка водејќи војска, тој од смели борци, испотепал многубројни агарјански мирјади (османлиски војници) и верата Исусова пресвета ја честил!"